

# Primární zdravotní péče a celosvětové reakce na nedostatek zdravotnického personálu

Howard Catton

ICN CEO

[catton@icn.ch](mailto:catton@icn.ch)



[@HowardCatton](https://twitter.com/HowardCatton)





**UNIVERSAL  
HEALTH  
COVERAGE:  
EVERYONE,  
EVERYWHERE**



World Health  
Organization



who.int/healthforall #HealthForA

**„Mojí hlavní prioritou je  
právo každého  
jednotlivce na základní  
zdravotní služby“**

(Dr. Tedros, 2017)

Generální ředitel Světové zdravotnické organizace



**PZP je cestou ke  
všeobecnému ZP**



INTERNATIONAL COUNCIL OF NURSES

The global voice of nursing

# 2020: Rok sester a porodních asistentek

- Howard Catton, výkonný ředitel Mezinárodní rady sester (ICN),
- Podpořil návrh **2020: Rok sester** na 144. zasedání Výkonné rady WHO



Generální ředitel WHO Dr. Tedros prohlásil rok 2020 za rok sester.

*„Sestry jsou významnou součástí PZP. Právě s ním musíte pracovat.“*

*(Dr. Tedros, 2018)*



Dr. Tedros prosazuje návrh, aby rok 2020 byl **Rokem sester a porodních asistentek**

## #Nurses2020



# Všeobecné sestry a primární zdravotní péče

Cca 23m SZP sester a porodních asistentů/ek na celém světě tvoří polovinu pracovní síly ve zdravotnictví

Od narození po úmrtí: od prvního kontaktu a občasné péče až po chronické, dlouhodobé onemocnění

Poskytovatelé zdravotní prevence, podpory, osvěty a péče

Doma, u praktického lékaře, na pohotovosti, v továrnách, školách, v armádách, supermarketech, na výletních lodích... Jsou všude!



# Role sester v primární zdravotní péči

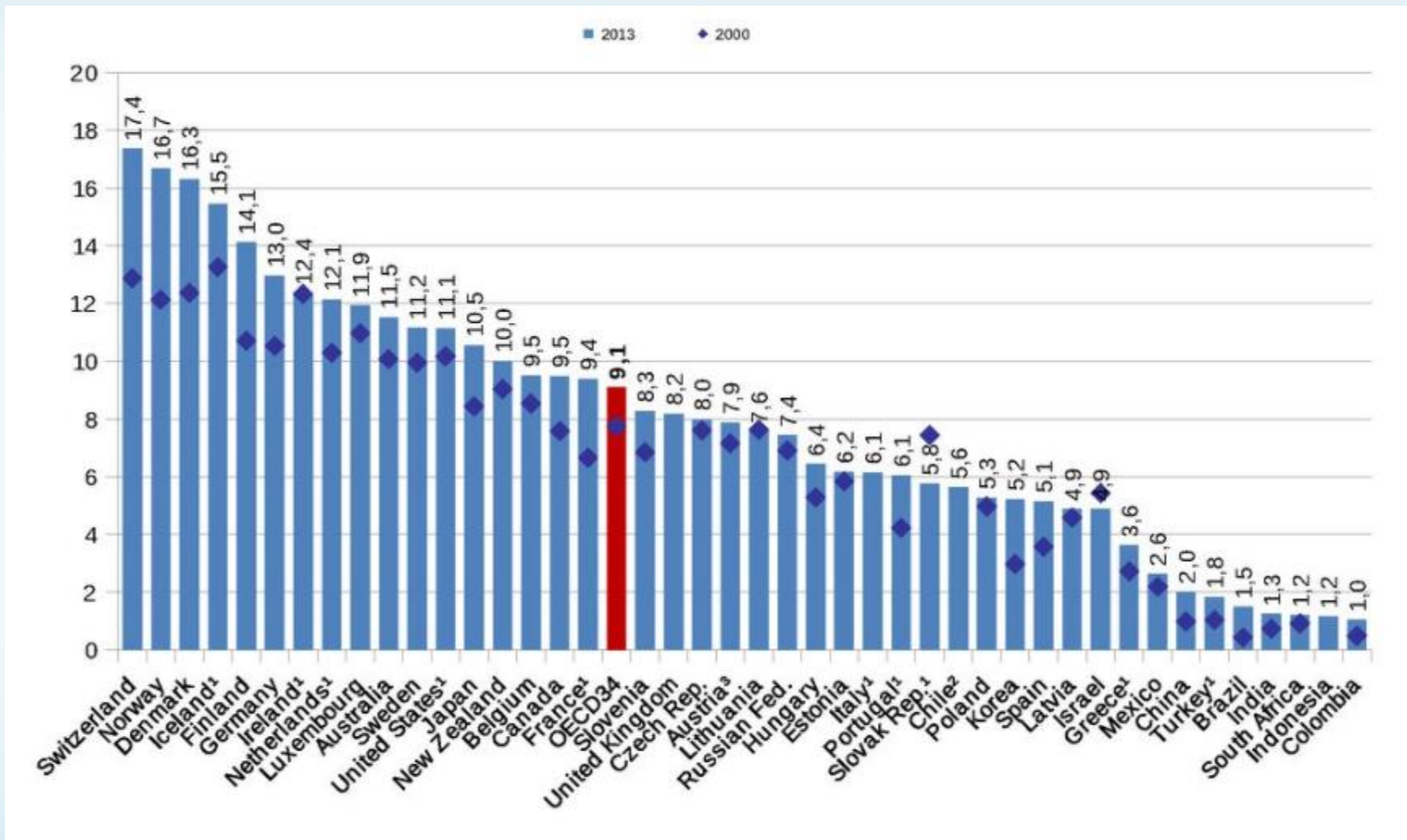


Table A1.3. Estimates of health worker needs-based shortages (in millions)\* in countries below the SDG index threshold by region, 2013 and 2030

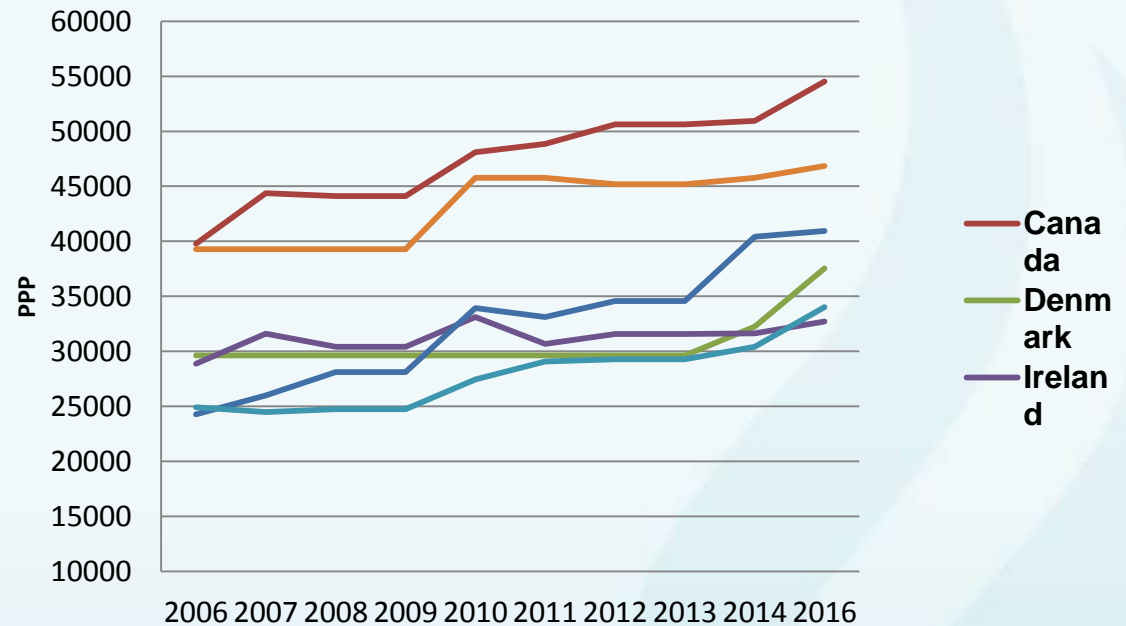
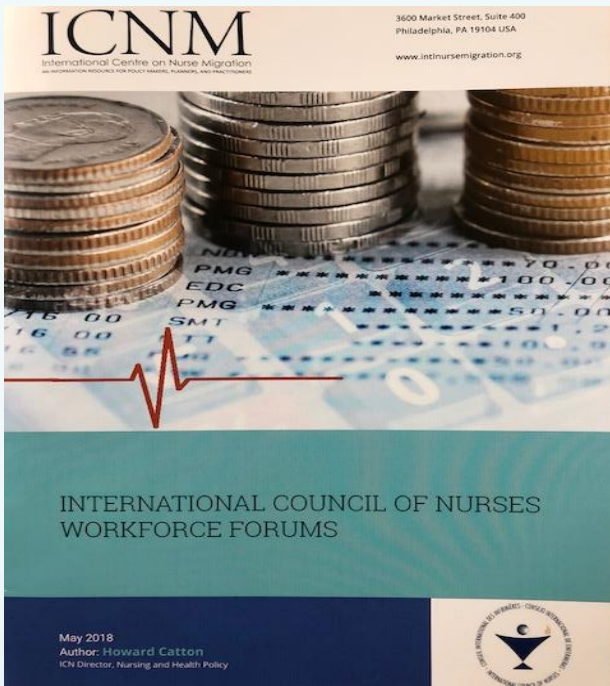
REGION	2013				2030				% CHANGE
	Physicians	Nurses/ midwives	Other cadres	Total	Physicians	Nurses/ midwives	Other cadres	Total	
Africa	0.9	1.8	1.5	4.2	1.1	2.8	2.2	6.1	45%
Americas	0.0	0.5	0.2	0.8	0.1	0.5	0.1	0.6	-17%
Eastern Mediterranean	0.2	0.9	0.6	1.7	0.2	1.2	0.3	1.7	-1%
Europe	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	-33%
South-East Asia	1.3	3.2	2.5	6.9	1.0	1.9	1.9	4.7	-32%
Western Pacific	0.1	2.6	1.1	3.7	0.0	1.2	0.1	1.4	-64%
<b>Grand Total</b>	<b>2.6</b>	<b>9.0</b>	<b>5.9</b>	<b>17.4</b>	<b>2.3</b>	<b>7.6</b>	<b>4.6</b>	<b>14.5</b>	<b>-17%</b>

\* Since all values are rounded to the nearest 100 000, totals may not precisely add up.

# Praktikující sestry na 1 000 osob: 2000 a 2013

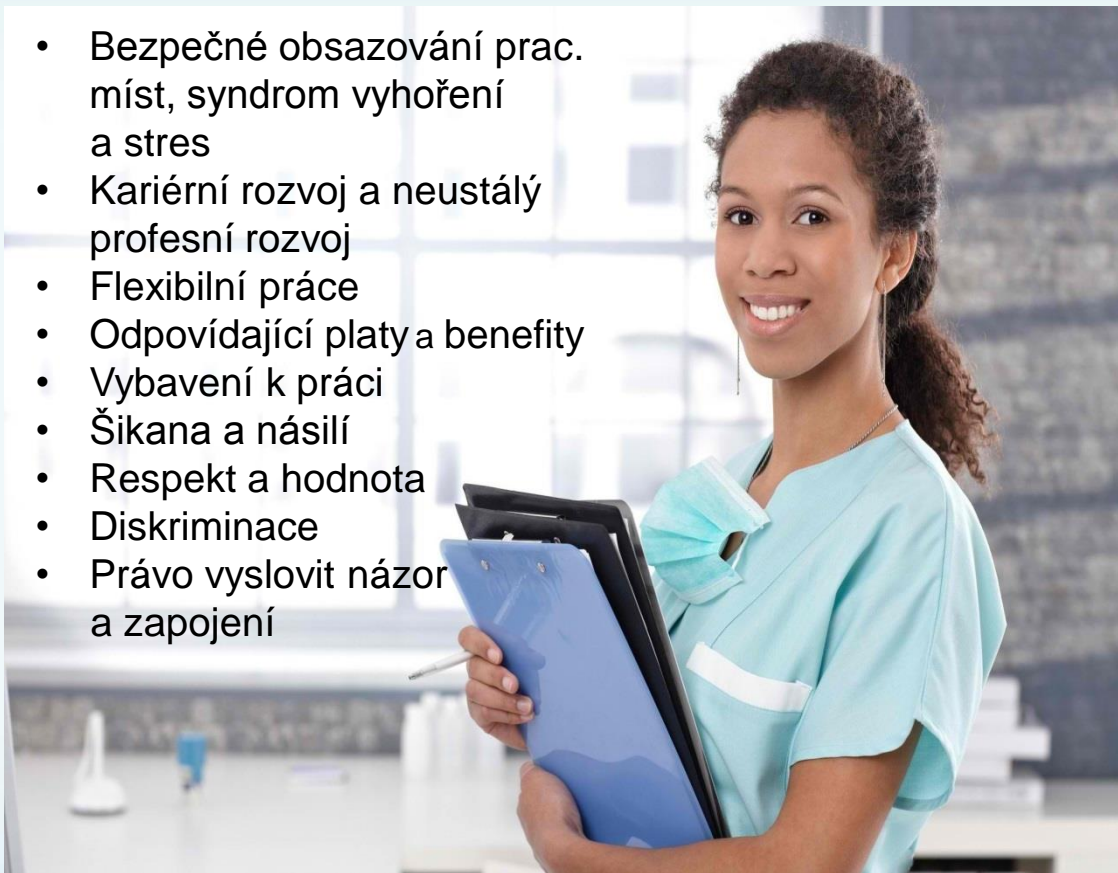


# Mezinárodní fórum zaměstnanců – Vstupní platy registrovaných sester pracujících v nemocnicích ve veřejném sektoru: 2006 - 2016





- Bezpečné obsazování prac. míst, syndrom vyhoření a stres
- Kariérní rozvoj a neustálý profesní rozvoj
- Flexibilní práce
- Odpovídající platy a benefity
- Vybavení k práci
- Šikana a násilí
- Respekt a hodnota
- Diskriminace
- Právo vyslovit názor a zapojení



# Potřeba investic: Pracovní síla ve zdravotnictví

Zdravotnictví je **vedoucím ekonomickým a pracovním odvětvím**

- Zdravotnická ekonomika se v zemích OECD odhaduje na **5.8 trilionů US \$** za rok
- **11% celkové zaměstnanosti** v zemích OECD, 2014
  - Zaměstnanost ve zdravotnictví vzrostla mezi lety 2000 and 2014 o 48%
  - Zaměstnanost v jiných klíčových odvětvích (průmysl, zemědělství) ve stejném období naopak klesala
- **Významný zaměstnavatel žen**
  - Poměr žen zaměstnaných v sektoru zdravotnických a sociálních služeb (**67%**) je výrazně vyšší než poměr obecně zaměstnaných žen (41%).

## Nové důkazy a uvažování

- Zaměstnanost ve zdravotnictví – multiplikátor ekonomického růstu (Arcand 2016) versus ekonomická zátěž (Baumol 1967, Hartwig 2008, 2011).

### Zdravotnická ekonomika: Německo

Od 2005 do 2012 zodpovědná za cca:

- 11% hrubé přidané hodnoty
- 7% exportů
- 20% konečné spotřeby
- 15% celkové zaměstnanosti

Každý dolar, který se investoval do sektoru zdravotnictví, měl za následek příspěvek k ekonomickému růstu o **dalších 0.77 US \$**.



# The Declaration of Astana



## Global Conference on Primary Health Care

25-26 October 2018 - Astana, Kazakhstan

Deklarace z Astany stvrdila historickou Deklaraci z Almaty z roku 1978.

ICN **stvrdila náš závazek** posunout primární zdravotní péči vpřed.



# Deklarace z Astany

## Lidské zdroje pro zdraví

Vytvoříme **důstojnou práci a odpovídající ohodnocení pro odborný i jiný personál ve zdravotnictví** pracující na úrovni PZP, abychom tak efektivně reagovali na zdravotní potřeby lidí v multidisciplinárním kontextu.

Budeme usilovat o **udržení a dostupnost personálu v PZP** ve venkovských, odlehlých a méně rozvinutých oblastech.

Trváme na tom, že **mezinárodní migrace zdravotnického personálu** by neměla podkopávat schopnost zemí, především rozvíjejících se zemí, naplňovat zdravotní potřeby svého obyvatelstva.

Budeme pokračovat **v investicích do vzdělávání, školení, nábory, rozvoje, motivování a udržení pracovní síly v PZP**, a to s odpovídající skladbou dovedností.



(The Declaration of Astana, 2018)



# Pokročilé, specializované a rozšířené role všeobecných sester

## Sestry

Všeobecné sestry pracující v PZP se často rozvíjejí v odpovědi na nedostatek lékařů

## Pokročilé ošetrovatelství

Personál v těchto rolích se zaměřuje na podporu a prevenci zdraví, léčebnou, rehabilitační a paliativní péči

Jakožto **specialisté** na jednotlivé nemoci se soustřeďují na zvládnání chronických nemocí, jako je diabetes, rakovina prsu či ischemická choroba srdeční



# Rozšíření rolí všeobecných sester – Nové důkazy

Reformy v politikách a regulacích naznačují, že hranice mezi medicínou a ošetrovatelstvím se proměňují, a to napříč různě organizovanými zdravotnickými systémy.

Jedním příkladem je pravomoc předepisovat léky:

Od 2010 do 2015 přistoupilo k zavedení či rozšíření pravomocí sester předepisovat léky 14 zemí (35.9%).

(Zdroj:

<https://academic.oup.com/eurpub/article/26/6/927/2616280>)



# Rozšíření rolí všeobecných sester – Nové důkazy

- Všeobecné sestry bezpečně pečují o pacienty s chronickými onemocněními
- Výsledky stejně dobré jako lékaři, někdy lepší
- Větší spokojenost pacientů
- Prevence – každý kontakt se počítá
- Mají důvěru
- Efektivita péče | NÁKLADŮ
- Snížení počtu příjmů v nemocnicích a na pohotovostech
- Větší nezávislost, člověk více ve středu zájmu



# MEZINÁRODNÍ RADA SESTER A PROHLÁŠENÍ NURSING NOW



**Sestry významným způsobem přispívají do všech složek PZP** tím, že „zmocňují“ jednotlivce, rodiny a komunity k tomu, aby na sebe brali zodpovědnost za svoje zdraví, pečovali o ně a bojovali za ně; tím, že svou každodenní prací bojují proti sociálním determinantám zhoršeného zdraví; a tím, že pacientům poskytují veřejnou zdravotní a primární péči po celý jejich život.

Apelujeme na vlády, aby **odstranily bariéry**, které sestřám brání v tom, aby svou práci vykonávaly v plném rozsahu, a naplnily tak vizi vytyčenou v Deklaraci.



**Nursing now**





# **Nová zpráva; Klíč k rychlému a finančně efektivnímu rozšíření vysoce kvalitní všeobecné ZP. WISH Nursing Forum 2018**

- **Podpora legislativy včetně pokročilé praxe a předepisování léků**
- **Efektivní regulace včetně jasného vymezení praxe**
- **Cenově i prakticky dostupné a kvalitní programy pro sestry od počátečních úrovní až po pokročilou praxi**
- **Závazek zaměstnavatelů**



- **Zrevidovat role zdravotnického personálu napříč celým systémem a posun úkonů, kde je to vhodné**
- **Jedna studie ukázala, že sestry mohou pokrýt 70% pracovní zátěže praktického lékaře – především pak pokud jde o léčení méně významných akutních onemocnění a chronických, dlouhodobých onemocnění**
- **Úroveň vzdělání sester může mít dramatický dopad na mortalitu**
- **Mezi lety 2007-2012 zhruba polovina členských zemí OECD navýšila rozsah pravomocí nelékařského personálu**
- **Služby poskytované sestrami by se měly stát normou v léčení nepřenositelných nemocí**



# Deklarace z Astany



**Howard Catton**

ICN, Director, Nursing Policy and Projects



# Proč na sestrách záleží

## BEZPEČNOST PACIENTA

- > Nižší mortalita
- > Nižší četnost nemocničních infekcí
  - > Méně pádů
- > Méně neúspěšných pokusů o záchranu
- > Méně lékařských chyb
  - > Lepší zážitek pro pacienta

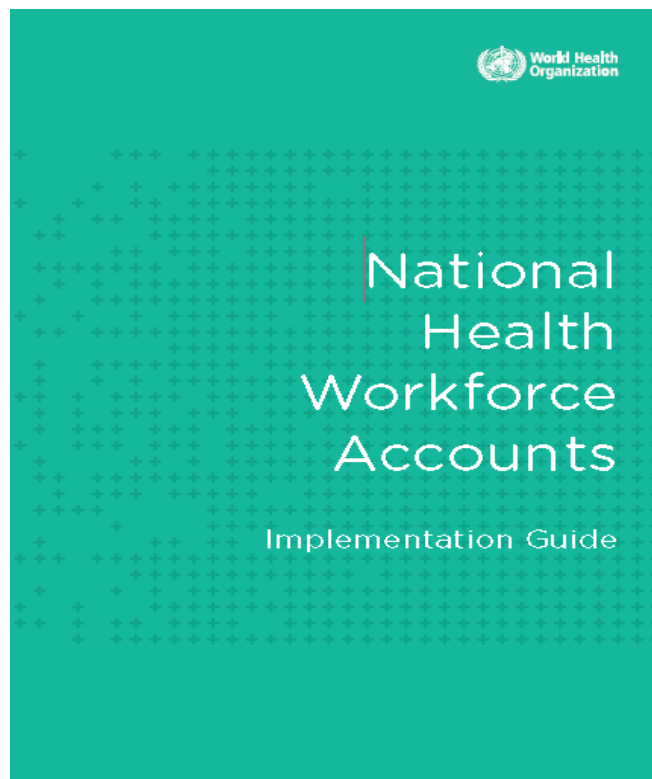


## BEZPEČNOST PERSONÁLU

- > Nižší hladiny stresu
- > Nižší nemocnost
  - > Méně absentérství
- > Lepší morálka
  - > Delší udržení personálu
- > Méně syndromů vyhoření

# Data / důkazy „na stůl“

## Národní zprávy o pracovní síle ve zdravotnictví:



- Kolik? (cíl udržitelného rozvoje = **SDG3c**)
- Kde se síla nachází? (**SDG3c**)
- Demografie (věk, pohlaví)
- Governance & Leadership
- Vzdělání (Dip, BSc, MSc)
- Je „sestra“ prostě „sestra“?
- Rozsah praxe
- Role vedené sestrami/porodními asist.,
- Schopnosti
- Inovace a dopady
- Rozdíly v platech dle pohlaví?



@ICNurses #ICN2019

## BEYOND HEALTHCARE TO HEALTH

27 June to 1 July 2019

Join us at the  
International Council of Nurses 2019 Congress  
Marina Bay Sands, Singapore



ICN • CIE • CII

3, place Jean-Marteau, 1201 Geneva - Switzerland - Tel.: +41 22 908 01 00

Fax: +41 22 908 01 01 - e-mail: [icn@icn.ch](mailto:icn@icn.ch) - web: [www.icn.ch](http://www.icn.ch)

